

Rozwój wolontariatu w Hospicjum św. Łazarza w latach 1983-2011

Pierwszy kurs dla wolontariuszy rozpoczęło 50 osób, a ukończyło 15 słuchaczy. Pięć osób z pierwszego kursu zdecydowało się odbyć praktykę w Domu Pomocy Społecznej im. L.A. Helclów. Następny kurs dla wolontariuszy przeprowadzono w 1984 r.

Szkolenia dla wolontariuszy opiekunów chorych do 1986 roku odbywały się w przychodni konsultacyjnej Instytutu Onkologii przy ul. Gancarskiej 11. W latach 1986-1996 były organizowane we własnej siedzibie Towarzystwa przy ul. Wężyka 28. Wykłady prowadzili zapraszani lekarze lub inni pracownicy służby zdrowia, ćwiczenia praktyczne prowadziły mgr Janina Tippe-Piątkowska i piel. dypl. Maria Sacha. Dr Maria Leńczyk, w 1988 roku, ze względu na stan zdrowia, przekazała organizację i koordynację wykładów teoretycznych dr hab. Krystynie Smolak.

Rozpoczęte na początku lat osiemdziesiątych ubiegłego stulecia kursy trwają do dnia dzisiejszego. Co roku jesienią organizowany jest kurs dla wolontariuszy – opiekunów chorych, a w ostatnich latach kursy odbywają się także wiosną. Wykładowcami są pracownicy uczelni krakowskich, Centrum Onkologii oraz pracownicy i wolontariusze Hospicjum św. Łazarza. Od samego początku wykładowcy bezinteresownie przekazują swoją wiedzę ludziom, pragnącym powiększyć grono wolontariuszy.

Poniżej podano liczbę osób, która uczęszczała na kursy w latach 1983 – 2011:

1983	1984	195	1986	1987	1988	1889	1990	1991	1992	1993	1994	1995
37	28	38	9	34	29	18	26	11	67	66	84	40
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
39	130	103	105	110	125	103	95	110	140	143	75	80
2009	2010	2011										
138	81	114										

Pierwsi wolontariusze, po ukończonym w 1983 roku kursie, włączyli się w opiekę chorych i osób starszych, przebywających w Domu Pomocy Społecznej im. L. A. Helclów. Następni stawali się wolontariuszami, powołanego w 1982 roku, Zespołu Opieki Hospicyjnej, którego pracami kierowała w latach 1982 – 1991 koordynator mgr Teresa Rawczyńska, a od 1991 roku koordynuje pracami Zespołu, a obecnie Ośrodka Wolontariatu, mgr Ewa Bodek.

Lata 1982 - 1993

Pierwsze jedenaście lat opieki nad chorym, realizowanej przez Towarzystwo, to czas bezinteresownej zespołowej działalności. Celem Zespołu Opieki Hospicyjnej było w tych latach wolontaryjne opiekowanie się chorymi będącymi u kresu życia w ich domach rodzinnych.

W 1982 roku na zebraniu Zarządu ustalono, że na początku działalność ograniczy się do opieki nad kilkoma chorymi z Krakowa. W skład zespołu wolontaryjnego weszli: lekarz, pielęgniarka lub osoba o zbliżonych kwalifikacjach, jak również członkowie Towarzystwa, którzy chcieli świadczyć tego rodzaju usługę. Członkowie zespołów opiekujący się chorymi mieli przejść podstawowe szkolenie w zakresie opieki pielęgniarskiej i umiejętności pomocy psychologicznej. Dr Wiesław Stefański udostępnił na ten cel pomieszczenie w Przychodni Instytutu Onkologii.

Nie mając doświadczeń w pracy z nieuleczalnie chorymi, rozpoczęto działalność od zorganizowania w 1982 roku wakacji dla niepełnosprawnych osób w Harbutowicach. Nad całością akcji, trwającej do 1985 r., czuwali: dr Maria Leńczyk, dr Wiesław Stefański i ks. Józef Gorzelany.

Na zebraniu Zarządu, które odbyło się 17 października 1985 r., ustalono zasady działalności Zespołu Opieki Hospicyjnej:

- Zespół swoją działalność prowadzić będzie w oparciu o lekarzy i pielęgniarki środowiskowe.
- Pracę rozpocznie od przypadków prostych.
- Na pierwszą wizytę do chorego udawać się będzie pielęgniarka-wolontariusz.
- Ukończenie kursu jest warunkiem pracy przy chorych.
- Wolontariusze muszą cieszyć się bezwzględnym zaufaniem.
- Zostanie przygotowana pisemna informacja dla pacjentów i ich rodzin, w której będzie określony zakres czynności wolontariusza, informacja o bezpłatności opieki, informacja o osobie wolontariusza oraz informacja, że zespół nie wyręcza pielęgniarek środowiskowych.
- Sporządzony zostanie wzór upoważnienia dla wolontariuszy ze wskazaniem osoby, będącej członkiem Zarządu, do której należy zwracać się w różnych sprawach.
- Wolontariusze zostaną ubezpieczeni od odpowiedzialności cywilnej.
- Opracowana zostanie informacja dla wolontariuszy (zakres czynności, potrzebne telefony itp.).

W dniu 28 października 1985 r. odbyło się kolejne zebranie Zespołu Opieki Hospicyjnej, na które przybyło około 30 osób. Przedmiotem dyskusji była forma pracy i organizacja Zespołu oraz projekt regulaminu wolontariusza. Zdecydowano, że takie zebrania będą odbywały się co dwa miesiące. Zespół objął opieką pięciu chorych.

Okres organizacji opieki nad chorym zakończony został w 1986 roku. W 1987 r. Zespół regularnie posługiwał chorym, włączając w swoje szeregi wolontariuszy, którzy ukończyli kursy w poprzednich latach, obejmując opieką 31 chorych. W ramach specjalnych dyżurów udzielane były porady dla rodzin osób chorych terminalnie.

W 1988 r. Zespół Opieki Hospicyjnej liczył 41 czynnych wolontariuszy, a zgłoszonych chętnych do pracy wolontaryjnej było 61 osób. Na dyżurach udzielono rodzinom chorych ponad 120 porad rocznie. Zgłaszanie chorych i wszelkie informacje były prowadzone w czasie godzin pracy sekretariatu. Informacja o możliwościach korzystania z opieki hospicyjnej ukazywała się regularnie w Dzienniku Polskim.

W 1991 r. Teresa Rawczyńska, zostając prezesem powstałej Fundacji Pomoc Krakowskiemu Hospicjum, przestała pełnić funkcję koordynatora Zespołu. Zarząd Towarzystwa obowiązki koordynatora powierzył mgr Ewie Bodek, która tę funkcję pełni do dnia dzisiejszego.

Liczba chorych objętych opieką w pierwszych latach działalności Zespołu Opieki Hospicyjnej:

1985 – 5 chorych
1986 – 9 chorych
1987 – 31 chorych
1988 – 47 chorych
1989 - 45 chorych
1990 – 42 chorych
1991 – 76 chorych
1992 - 74 chorych
1993 - 150 chorych

W 1993 roku Zarząd powołał niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, zarejestrowany w rejestrze Wojewody - „Poradnię Leczenia Bólu i Opieki Paliatywnej”. Przez pierwsze półrocze 1993 roku Poradnia działała na zasadach wolontariatu, a następnie, w wyniku zwiększonej liczby chorych, Towarzystwo podjęło decyzję o zatrudnieniu pracowników: lekarzy i pielęgniarki. W pracę Poradni włączani byli wolontariusze Zespołu Opieki Hospicyjnej.

Przez cały okres lat osiemdziesiątych oraz pierwszej połowy lat dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku, oprócz wolontariuszy służących chorym działały bezinteresownie również osoby wspomagające prace biurowe, korespondencję z członkami, organizujące koncerty i inne wydarzenia wpisane w cele statutowe Towarzystwa, pomagające w utrzymaniu w porządku i sprawności zakupiony w 1986 roku dom przy ul. Centralnej 26.

Z chwilą otwarcia, budowanego w latach 1990 – 1996, Hospicjum św. Łazarza udział wolontariatu w opiece nad chorym i innych pracach na rzecz Towarzystwa uległ zmianie. Zwiększyła się liczba wolontariuszy o grupę posługującą w oddziale stacjonarnym. Okazało się że prowadzenie dużego Domu - Hospicjum Stacjonarnego wymaga pomocy wielu ludzi zaangażowanych w prace biurowe, organizacyjne, gospodarcze oraz w pozyskiwanie środków na działalność Towarzystwa.

Udział wolontariuszy w opiece nad chorym w latach 1998 - 2010

	OS	HD	WOL
1998	178	316	85
1999	286	384	90
2000	401	494	80
2001	372	560	80
2002	328	570	90
2003	332	839	99
2004	317	520	114
2005	347	425	136
2006	400	501	133
2007	372	411	127
2008	427	446	83
2009	432	574	135
2010	420	589	135

OS – liczba chorych w oddział stacjonarnym,

HD – liczba chorych w hospicjum domowym,

WOL – liczba wolontariuszy posługujących chorym.